

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

2025. JANUÁR — KISZLÉV-TÉVÉT 5785.

A KOMÁROMI ZSIDÓ HITKÖZSÉG LAPJA

XXIII. REG. ÉVF. 1. SZÁM, 344. SZÁM

HANUKA KOMÁROMBAN DALOKKAL, FÁNKKAL ÉS TOMBOLÁVAL

Fotó: Kollár Zoltán

HANUKA 5785

„A komáromi ünnepség nemcsak a zsidó közösségnek volt különleges alkalom, hanem minden érdeklődő számára nyitott és befogadó...”

3

TATABÁNYA

„Valóban igaz, hogy a komáromi hitközséggel nagyon jó és tartalmas kapcsolatot sikerült kialakítani...”

4

SADCHEN

„Azok, akik hozzám fordulnak, általában két fő dologban különböznek az átlagos párkeresőktől: nem érzik magukat otthon az online...”

6

Meghívó – Tanház a Menházban

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden érdeklődőt az ENSZ Holokauszt emléknapi alkalmából Pelle János „Zsidókérdés” és magyar társadalom 1938–1956 című könyvének bemutatójára, melyre a Menház (Eötvös utca 15.) Wallenstein Zoltán termében kerül sor **2025. január 31-én, pénteken 16:00 órákor.**

Az új évben új programot indítunk: megújult zsinagógánkban rendszeres időközönként együtt köszöntjük a szombatot. Minden alkalommal rövid tanulással kezdünk, ismerkedünk a péntek esti imákkal és dallamokkal, a szombatfogadást pedig közös kidus követi. A szombatfogadást Riszovannij Mihály vezeti. **2025. január 31-én, pénteken 17:30 órákor** fogadjuk közösen a szombatot!

Kérjük, hogy részvételi szándékukat január 27-ig szíveskedjenek jelezni a kile@menhaz.sk címen.

Tagsági díj

Ezúton kérjük hitközségünk tagjait, hogy a 2025-ös évre esedékes tagsági díjat szíveskedjenek átutalással, csekken vagy a titkárságon befizetni. A díjak változtatlanok.

Temetőgondozási díj

Kérjük, a komáromi zsidó temetőben eltemetettek hozzátartozóit, hogy az ez évre esedékes sírgondozási díjat lehetőleg még a tavaszi munkák megkezdése előtt szíveskedjenek rendezni. A díjak nem változtak: 10 EUR/sír, dupla sírok esetén: 17 EUR/sír.

Kanonoki látogatás

December 5-én **Kiss Róbert** kanonok kereste fel a Menházat **Stubendek László** egyházi elöljáró kíséretében. Vendégeink, akiket a vezetőség tagjai **Kollár Zoltán**, **Novák Tamás** és **Pasternák Antal** fogadott, megtekintették a felújított zsinagógát, majd a közösség mindannapjairól beszélgettek a házigazdákkal. Jelen volt **Paszternákné Kertész Zsuzsanna** is. A kellemes beszélgetés során szóba kerültek a két egyház közötti együttműködési lehetőségek.

Ismét üres maradt egy szék...

Szomorúan hallottuk, hogy közösségünk aktív tagja, Rigó Erzsébet elhunyt. Nem volt olyan rendezvényünk, kirándulásunk, amelyhez ne csatlakozott volna. Testvérével, a nemrégiben távozott Fekete Magdával együtt vettek részt a programokon. Erzsike egyike volt az utolsó falun élő hittestvéreinknek, ápolta a Komárom környéki közösségek emlékét. Váratlan halála felidéli azokat az időket, amikor bátyámmal együtt a Menház kapujában vártuk a vasárnapi Shalom klubok résztvevőit.

Erzsike mindig korán érkezett a falusi busz menetrendjéhez igazodva, a későbbiekben férje gépkocsija biztosan begördült a Menház elé. Volt alkalom, amikor fia és unokája is vele tartott. Halkszavú, mindig kedves jelenléte hiányozni fog mindannyiunknak. A család gyászában osztozik a Komáromi Zsidó Hitközség, emlékét megőrizzük!

Paszternák András,
a Hitközségi Híradó szerkesztőinek nevében

Mazel tov!

Israelben megszülettek Saláth Magda és János unokái! A szülőknek, nagyszülőknek és a városban élő rokonoknak szívből gratulálunk!

József története és hanuka szelleme

E nagyszerű időszakban, amikor a fényeink újra felragyognak, és a közösségünket összeköti a hagyomány és a szeretet, fontos megemlékeznünk arról, hogy mit is jelent számunkra ez az ünnep. A hanukának különleges üzenete van, amely összekapcsolható a bibliai József történetével.

József a nehézségekkel és a megpróbáltatásokkal küzdve végigjárta a sors útját, és végül a fényre, a megváltásra lett. Ő volt az, aki a családi viszályok ellenére képes volt az összefogásra, és éppen ezért lett a népe vezetője. Mint ahogy József is jól tudta, hogy a sötétség után mindig érkezik a fény, úgy mi is vágyunk arra, hogy az együtt töltött időben megerősödjünk és fényt hozzunk egymás életébe.

Folytatás a 7. oldalon.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bankunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Saláth Magda, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, **e-mail:** kile@menhaz.sk, tel.: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

A KZSH-t, a Shalom klubot és a HH-t Izsák Zoltán (Tatabánya) és anonímításukat kérő adományozók támogatták. Köszönjük!

December 13-én került sor arra a nemzetközi konferenciára, amely a komáromi erődök II. világháború során betöltött szerepével foglalkozott. Az előadók között volt dr. Novák Tamás, a Duna Menti Múzeum Baráti Körének elnöke, a Komáromi Zsidó Hitközség vezetőségének tagja. A szakmai plénumon több, a zsidósághoz kapcsolódó prezentáció is elhangzott.

Folyamatosan dolgozunk 2024. évi pályázataink elszámolásán és az ideai támogatási kérelmek beadásán.

Könyvtárunk számára beszereztünk a T12 Tanház Alapítvány által megjelentetett két új kiadványt 3-3 példányban.

Ezúton mondunk köszönetet Stubendek László úrnak, aki hanukai rendezvényeinkre kölcsönözte zongoráját.

December végén benyújtottuk a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetségének a Moreshet program keretében idénre tervezett fejlesztésünket. Ezt megelőzően közösségünk vezetése egyeztetést tartott a szükséges beruházásokról. Döntés az első negyedévben várható.

Továbbra is várjuk programötleteiket a kile@menhaz.sk címen.

Támogatóink / naši sponzori:

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Hanuka ünnepség Komáromban

December 29-én, vasárnap délután fél háromkor a Menházban került megrendezésre a Komáromi Zsidó Hitközség idei hanukai ünnepe. A helyi, a régióból és a nagyvilágból érkezők egy különleges

program részesei lehettek, amely magában foglalta a gyertyagyújtást, az ünnepi tanítást és a rendhagyó koncertet is.

Az ünnepség fő attrakciója a „Szeres-sük egymást, gyerekek!” című előadás volt,

amely Seress Rezső életét és munkásságát mutatta be. Bősze Ádám zenetörténeti áttekintését a Radnay Csilla által előadott dalok és Móser Ádám harmónika játéka tette feledhetlenné. Dr. Kurucz Ákos rabbi tanítása és a gyertyagyújtás meghatározó hangulatot teremtett a felújításnak köszönhetően immár fűtött zsinagógában.

Az ünnepség során a résztvevőket finom falatok várták a Wallenstein Zoltán teremben, ahol a hanukai tombola nyereményei is gazdára találtak.

A komáromi ünnepség nemcsak a zsidó közösségnek volt különleges alkalom, hanem minden érdeklődő számára nyitott és befogadó eseményként szolgált, amely a közösség összetartozását és a hagyományok ápolását hivatott erősíteni.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik a rendezvény előkészítésében és lebonyolításában közreműködtek!

AI-PA

Újraavató beszéd a zsinagógában Pasternák Antal ünnepi gondolatai

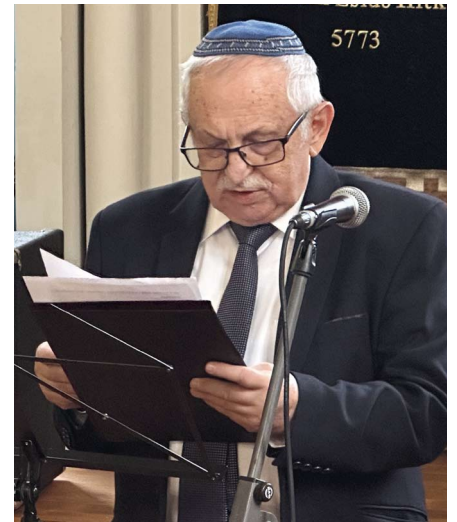
Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Megjelentek!

Azért vagyunk ma itt, hogy együtt ünnepeljünk a komáromi zsinagóga felújítás utáni átadását. Ez a nap nem csak egy épület újjászületését jelenti, hanem közösségünk összetartását és jövőbe vetett hitét is szimbolizálja. A zsinagóga, amely 1896-ban épült a Menház részeként, történelmünk, kultúránk, vallásunk fontos helye. Az elmúlt évtizedek során az idő vasfoga nyomot hagyott rajta, szükségessé vált a felújítás. A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége nagylelkű támogatásának köszönhető, hogy ez megvalósulhatott. A rekonstrukció során a szigetelés után új padlót kapott a zsinagóga, megújultak a padok, az ajtók, modern elektromos fűtés került kialakításra. Bővült az elektromos hálózat és a biztonsági rendszer, a Wallenstein Zoltán terem légkondicionált lett, hogy mindenki kényelmesen érezhesse magát.

Ez a felújítás nem csupán fizikai változásokat hozott, hanem lelki megújulást is. A zsinagóga újra a közösségi élet központjává válhat, ahol együtt imádkozhatunk, tanulhatunk és ünnepelhetünk. Egy hely, ahol a múlt és a jelen találkozik, és ahol a jövő generációi is megtalálhatják gyökereiket. A zsinagóga története több mint egy

évszázadra nyúlik vissza, ezalatt nemzedékek számára jelentett helyszínt a közösségi és vallási életre. Az épület falai között őrzött emlékek és hagyományok most új életre kelnek, és tovább gazdagítják közösségünk kulturális örökségét. A felújítás során különös figyelmet fordítottunk arra, hogy megőrizzük a zsinagóga eredeti jellegét és szépségét, miközben műszakilag modernizáltuk. Ez hosszú távon biztosítja az épület fenntarthatóságát. Az elektromos fűtés és a kamerarendszer pedig a mai kor igényeinek megfelelően növeli a komfortot és a biztonságot. A Wallenstein Zoltán terem légkondicionálása különösen fontos lépés volt, hiszen ez a terem számos közösségi eseménynek ad otthont. Mostantól az év minden szakában kényelmes körülmények között tarthatunk itt rendezvényeket, legyen szó ünnepi alkalmakról, oktatási programokról vagy közösségi összejövetelekről.

Köszönöm mindenkinek, aki hozzájárult ehhez a nagyszerű munkához, különösen a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetségének. Támogatásuk nélkül mindez nem valósulhatott volna meg. Köszönet illeti a Robustech vállalat munkatársait, partnereit, akik Magyarics Richárd vezetésével összehangoltan dolgoztak, tervezőket, kivitelező-

ket és mindenkit, aki részt vett a felújításban. Az ő elkötelezettségük és szakértelmük hozzájárult a projekt sikeréhez. Továbbá köszönjük Kollár Zoltánnak, a hitközség vezetőségi tagjának a felújítás alatt végzett odaadó munkáját és Paszternák Tamásnak a pályázat lebonyolításában nyújtott segítségét.

Végezetül, kívánom, legyen ez a hely mindig tele élettel, szeretettel és békével. Remélem, hogy mindannyian megtaláljuk itt a közösségi összetartozás érzését. Ahogy a Tóra mondja: „És készítsetek nekem szentélyt, hogy közöttük lakozzam” (2Mózes 25:8). Legyen ez a zsinagóga a hely, ahol Isten jelenléte mindig érezhető, és ahol közösségünk tagjai otthonra lelnek. Köszönöm, hogy itt vannak és együtt ünnepelhetünk!

*Elhangzott 2024. november 24-én
a komáromi zsinagógában.*

Mi újság Tatabányán?

Izsák Zoltánt kérdeztük

1996-ban Sándor Kitti megalakította a Komárom megyei Magyar–Izraeli Baráti Társaságot. Betegsége, majd korai halála után Sándor Tamás, holokauszt túlélő vette át az irányítást. 2005-ben sikerült törvényesen bejegyzett egyesületté alakulni és felvettük Szenes Hanna nevét, Szenes Iván hozzájárulásával. Több konferenciát tartottunk, amelyeknek a célja a helyi zsidóság életének, az elődelepek fejlődésében betöltött szerepük bemutatása volt. Ádám Róbert János 8 évig volt az egyesület elnöke, jelenleg Izsák Zoltán tölti be ezt a tisztséget.

Valóban igaz, hogy a komáromi hitközséggel nagyon jó és tartalmas kapcsolatot sikerült kialakítani. Számunkra példaértékű, amit Komáromban a Paszternák család létrehozott, megmentette a Menházat, jó közösséget épített fel. Rendezvényeik a zsidó ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódnak. A tatabányai „Szenes Hanna” tagjait szívesen látják, barátoknak tekintik, ez részünkről is kölcsönös.

Szervezeti célkitűzéseink nem változtak, a két nép, a zsidó és a magyar közötti barátság erősítése, történelmi múltunk feltárása, a következtetések levonása a régi idők tragikus hibáiból.

Úgy gondoljuk, addig jó, amíg a kormány Izrael politikája pozitív irányba halad, a zsidóellenes csoportok nem kapnak teret.

Milyen szerepet játszik Szenes Hanna öröksége az egyesület tevékenységeiben?

Minden évben, november 7-én mártírhalála emléknapján megemlékezünk Szenes Hannáról, életéről, munkásságáról, hősiességéről. Elmondjuk verseit, egy – egy írását elemezzük, megvizsgáljuk, mit

jelentenek a mai kor emberének. A Dohány utcai zsinagóga sírkertjében van egy emléktáblája Szenes Hannának. Ottjártunkkor ünnepélyesen megemlékeztünk róla.

Izrael több mint egy éve háborúban áll szomszédaival, mennyire hat ez szervezetük működésére?

A 2023 őszi Izraelt ért brutális terrortámadás valamennyiünket megdöbbentett és felháborított. Nem tudtuk elképzelni az elképzelhetetlent! A tragikus esemény után pár nappal a helyi Hit Gyülekezet szolidaritási nagygyűlést szervezett a város Fő terére. Mi is aktívan részt vettünk azon. Luszti Péter alpolgármester (egyesületünk tagja) volt a terrortámadást elítélő, szolidaritást vállaló szónok. A háború azóta kiszélesedett, sok az áldozat. Ha összejevünk mindig megtárgyaljuk az aktuális helyzetet. Egyértelmű, hogy valamennyien Izrael mellett állunk! Helyeseljük, Izraelnek erőt kell felmutatni. Magyarországról nehéz megítélni, mi lenne a jó megoldás. Izrael országa, nemzete, állampolgárai biztonságáért küzd. Ezt mindenképpen támogatjuk.

Lassan 2024 végére érünk, milyen programokat szerveztek az idén a tagok, érdeklődők számára?

A megemlékezés a magyarországi zsidóság deportálásának kerek évfordulóján kiemelt célja volt egyesületünknek. A felsőgallai zsidó temető rendbehozása befejeződött: A talajradarral felderített 49 jeltelen sírkő megjelölésre került. A temető védelme érdekében, egyediségével felterjesztettük megőrzésre, megvédésre a Városi Értéktárba. A felterjesztést elfogadták és lajstromba vették. Fináli Gábor rabbit és dr. prof. Gábor György vallásfilozófust hívtuk meg, mindkét előadás nagy érdeklődést váltott ki.

Kirándulást szerveztünk Trencsénbe, melynek egyik célja a rekonstruált zsinagóga megtekintése volt. Köszönet Novák Tamásnak, aki közreműködött a program szervezésében! A budapesti Zsidó Kulturális Fesztivál három rendezvényén részt vettünk 27 fővel.

Hogyan látja az egyesület jövőjét, milyen terveik vannak a következő években?

Az egyesületnek van egy aktív magja, rájuk lehet építeni. Társadalmi bázisunk a Tatabányai Múzeumbarátok Köre, őket jól lehet mozgósítani, aktivizálni, érdeklődnek a zsidóság múltja, jelene és jövője iránt. Közös programok kivitelezésében vesznek részt. Nyitottság és párbeszéd mindenki-vel, aki hajlandó értelmesen beszélni a zsidósággal kapcsolatos kérdésekről. A fasizmus szellemiségét képviselő személyekkel nem vállalunk közösséget. Nagy előnyünk, hogy a zsidóság helytörténeti kutatásában elismert személyiségek vannak. Pl. dr. Simonik Péter egyetemi docens vagy Gyüsi László helytörténész. Rájuk építve helytörténeti konferenciát szervezünk 2025-ben. Természetesen részt veszünk a Magyar–Izraeli Baráti Társaságok országos programjain is.

PT-PA

Biblia szóról-szóra

Interjú Dr. Babits Antallal

Kiadóvezető, szerkesztő, zsidó vallásbölcselő, bibliakutató, kontrabasszus-klarinétos, zeneszerző vagyok. Több évtizedes egyetemi oktatói munkám mellett számos tudományos publikációt készítettem, valamint több mint harminc éve kiadok tudományos tankönyveket a Logos kiadó szerkesztőjeként. Tanulmányaimat az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetemen végeztem.

Doktori értekezésemet a Selye University-n nyújtottam be: A proto-transzcendentális érvelés ezoterikus axiómái Maimoni Útmutatójában, Samuel ibn Tibbon terminológiája alapján, melyet summa cum laude minősítéssel védtem meg. Az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetemen 19 évig tanítottam a zsidó vallásbölcselet tárgyat (1997–2015). Díjak: Scheiber Sándor-díj 1999. Tagság: Keren Kayemet Leisrael, magyarországi elnök 1995–1997., Magyar Hebraisztikai Társaság.

A napokban tanulmánykötet jelent meg Hit és TUDÁS, a tudomány és a művészet oltáránál címmel a 70. születésnapja tiszteletére. Mit jelent ez az Ön számára?

Megható és igen komoly megtiszteltetésben részesültem kollégáim, barátaim és volt tanítványaim jóvoltából. Huszonhat tudományos publikációval ajándékoztak meg pl. Prof. Freund Tamás az MTA elnöke, Prof. Grósz Andor a MAZSIHISZ elnöke, Dr. Frölich Róbert országos főrabbi, Drs. Fekete László főkántor, Prof. Schöner Alfréd főrabbi írtak többek közt a kötetben, melyet Prof. Egeresi László Sándor kiváló hebraista szerkesztett. A könyv a MAZSIHISZ támogatásával jelenhetett meg.

Freund Tamás, az MTA elnöke írja a kötetben: „Babits Antal tanár, könyvkiadó és zenész egy személyben, valódi reneszánsz ember.” Melyik „tevékenység” áll Önhöz a legközelebb?

Mindegyik tevékenységem a transzcendens megtapasztalására irányul. Ezt talán a Határolt-határtalanság c. kötetemben sikerült a legterjedelmesebben (336 oldal) kifejtmem 2015-ben, amely összefoglalásának is tekinthető tudományos hitvallásomnak, mely szerint nem azt kell bizonyítani, hogy az Örökkévaló teremtmese filozófiai szempontból igazolható, hanem azt, hogy ez nem lehetetlen. Mivel az abszolút tudás kizárólag az Örökkévaló sajátja, ezért az emberi megismerőképeség, bár folyamatosan növekszik a filozófiai

gondolkodás fejlődése által, de „határolt – határtalansága” révén mindig csak korlátozott módon lesz képes az istenismeretre ezen a világon.

Számos kiadványt írt, szerkesztett, adott ki, melyekre a legbüszkébb?

Életem főműve: az Ószövetségi Szómutató Szótár. Az Ószövetség teljes héber szókincsét feldolgoztam, melyhez egy rövid szótár és konkordancia is tartozik (minden szó összes előfordulási helyével, szentírási idézetekkel). Magyarul most jelent meg először ilyen digitális szótár.

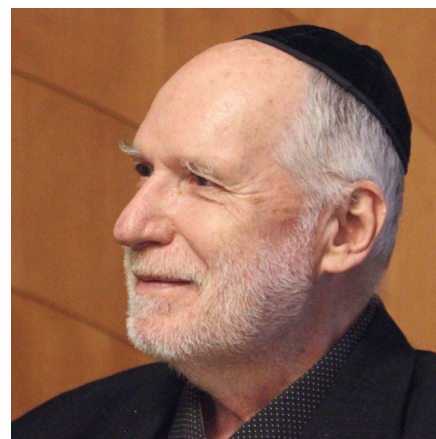
Kiadványunk a héberül nem tudóknak is felkínálja „az eredeti szöveg tanulmányozását”, valamint minden Biblia-fordításhoz használható. Ismereteim szerint ez az első olyan kiadvány a hazai szakirodalomban, amely a héber és arámi szavakat is szétválasztotta és konkordanciával látta el.

Ószövetségi Szómutató Szótárunk a Magyar Bibliatársulat honlapján mindenki számára INGYENESEN használható keresőprogramokkal (8.000 A/4 digitális oldal, 6 év munkája)! https://bibliatanulmanyozas.bibliatarsulat.hu/oszovetsegiszomutato_index.html

Kiadványunk felekezeteiktől független névátírásokat tartalmaz, minden esetben a héber eredeti szöveget vettem figyelembe!

Sokan megkérdezték már, hogy miért ingyenesen tettem közzé ezt a nagy munkámat? A legfőbb vezérlőelvem egy régi rabbinikus tanítás volt: amikor egyszer a tanítványok megkérdezték a rabbit, hogy szerinte ki az igazán gazdag ember, a bölcs azt válaszolta: „Az igazán gazdag ember az, akinek elég az, amije van.” Majd gyorsan hozzátette: „A nagyon-nagyon gazdag ember pedig az, akinek a felesége is így gondolkodik.”

Van olyan most zajló projektje, melyre felhívná olvasóink figyelmét?

Jelenleg egy új zenei projekten dolgozom: A Biblia zenéje és hatástörténete. Egy olyan zenei szvit van készülőben, amely a legősibb liturgikus dallamoktól napjaink sokszínű zsidó zenei irányzatainak keresztül szeretné bemutatni a zsidóság zenei kincsét. A leendő premier előtt egy zsidó zenetörténeti előadással szeretnék majd áttekintést és tekintést adni az érdeklődők számára.

A zenei tevékenységemet eddig tizenkét önálló CD-lemez és DVD kiadás dokumentálja, pl. Hommage á Bartók, Jelenlét, Elégia 1956, Live in New York és a kamaraoperám: Gólem, avagy a bálványok tündöklése és bukása. Ismereteim szerint itthon én vagyok az egyetlen, aki a legmélyebb fafúvós hangszeren, a kontrabasszus-klarinéton szólisztikusan is játszik. Kamarazenekarommal – Új Dimenzió Műhely – számos hazai és külföldi fesztiválon játszottunk már sikeresen, pl. London, Moszkva, New York, Peking. Eddigi alkotótársaim között olyan kiváló zenészek voltak, mint pl. Szabados György, Szakcsi Lakatos Béla, Oláh Kálmán, Fekete László, Klenyán Csaba, Jávorka Ádám...

Mindegyik tevékenységem, így a kutatás, tanítás, a muzsikálás és a könyvkiadás tulajdonképpen egy dologról szól számomra, ami nem más, mint az égiek megközelítése és a transzcendens megtapasztalása.

PA-PT

Jewish and Roma music from HUNGARY HOLOCAUST 70.

DVD - Concert Recording

NEW DIMENSION WORKSHOP PRODUCTIONS
Szakcsi – Horváth – Fekete – Klenyán – Babits

Párkereső

Lebovics Esty, sadchennel beszélgettünk

Üdvözlöm a kedves olvasókat. Amerikából jöttem, foglalkozásom címere: **Lebovics Esty, sadchen.** Valójában Magyarországon születtem és itt is élek, csak hirtelen ez a jóték jutott eszembe a kérdésről. A Lebovics a magyarosítás előtti családnévünk, Esty pedig azért, mert Eszter a nevem. A zsidó közösség tagjaként (de közösségektől függetlenül!) teljes elkötelezettséggel, komolyan próbálok segíteni a pártalálásban, amely talán a világ egyik legnehezebb dolga. Nem ez a főfoglalkozásom, ezt micvéből csinálom.

Amúgy diplomámat gazdasági-pénzügyi területen szereztem, dolgoztam a multivilágban és hazai vállalatnál is, jelenleg pénzügyi vezető vagyok. Szeretek mindenféle munkán kívüli dologban részt venni, kreatívkodni, modern gondolkodású vagyok, sok embert ismerek, nyitott vagyok mindenki felé.

Kik veszik igénybe a sadchen segítségét a XXI. században?

Amikor elkezdett terjedni az információ, hogy újra van sadchen Magyarországon, nagy meglepetésemre sokan felkerekedtek, hogy segítsék nekik. Még olyanok is, akiknek semmi köze sincs a zsidósághoz, hanem egyszerűen vonzódnak találják a személyes és tradicionális párkeresés gondolatát. Velük is szívesen beszélgetek, mivel időm korlátozott, az erőforrásaimat elsősorban a zsidó hagyományokhoz kötődő keresőkre fordítom. Azok, akik hozzám fordulnak, általában két fő dologban különböznek az átlagos párkeresőktől: nem érzik magukat otthon az online ismerkedési világban, vagy gyakran olyan közegben élnek vagy dolgoznak, ahol minimális esélyük van arra, hogy más zsidó származású emberekkel találkozzanak. Sokuknak az életük annyira elfoglalt, hogy kevés idejük marad aktív ismerkedésre. Mások egyszerűen csak nem érzik magukat komfortosan, hogy egy utcán szembejövő szimpatikus emberről megkérdezzék, van-e benne valami jódise.

Az utóbbi évtizedekben Budapesten akadnak páran, akik belekezdtek a társkeresők segítségébe. Viszonylag hamar feladták, mi motiválja Önt ezen a téren?

Valóban nagyon nehéz ez a szakma, és már az első hetekben megértettem, miért adhaták fel elődeim. Bár hivatalosan nem igényel végzettséget, a sadchen munkája rendkívül összetett. Rengeteg időt igényelnek a sze-

mélyes beszélgetések, az állandó kommunikáció, valamint a jelentkezők zsidóságának igazolása. Emellett figyelembe kell venni az egészséges elvárásokat, a külső és belső tulajdonságokat, és persze a jó kommunikációs készség, az emberekre való odafigyelés és a türelem is elengedhetetlen.

Mindezek ellenére motivál, hogy kicsit segíthetek a zsidó lelkek találkozásában. Folyamatosan tanulok, és próbálok mindig a legjobb tudásom szerint végezni ezt a munkát. Az egyik legnehezebb rész az, hogy a jelentkezők közül azoknak, akik nem tudják zsidóságukat megfelelően igazolni, meg kell mondanom, hogy nem én leszek az, aki segíteni tudok nekik. Pedig szeretnék... És ezt a munkám kezdetekor meg is próbáltam, de sajnos az időmbe így már nem fér bele. A sadchen feladata elsősorban zsidó párok összetalálkoztatása. Ráadásul számomra fontos, hogy ezt a tevékenységet micvéből végezzem, nem főállásban.

Kezdetben megengedőbb voltam: azok is jelentkezhetek, akik csak úgy érezték, hogy van bennük valami kicsit jódise. Azonban ez hamar túl sok jelentkezőhöz vezetett, és szembesültem azzal, hogy sokuk nem tudja igazolni a zsidó származását. Ez nemcsak az én munkámat nehezítette meg, hanem azt a bizalmat is veszélyeztette, amit a másik fél elvár tőlem. Ha valaki azért fordul hozzám, mert biztos abban, hogy zsidó párt szeretne, nem engedhetem meg, hogy „bemondás alapján” tévedés történjen. És még így is el szoktam mondani, hogy garanciát persze nem tudok vállalni semmilyen téren, de az első fontos kérdéseket segíték tisztázni. Nagyon odafigyelek arra, hogy a zsidósággal kapcsolatban kinek mi a kíváncsi (vallásosság, kóserság). Nemrég szigorítanom is kellett a feltételeken: ma már csak azok jelentkezését fogadom el, akik megfelelő módon igazolni tudják zsidóságukat. Bár ez egy nehéz döntés volt, elengedhetetlen ahhoz, hogy a munkám valóban a zsidó hagyományokat és a jelentkezők elvárásait szolgálja.

Jelenleg elsősorban olyan párkeresők jelentkezését várom, akik hüpés esküvőt szeretnének, és ehhez rendelkeznek a feltételekkel, igazolni tudják zsidóságukat (például hitközségi bejegyzés, szülők ketubája, régi dokumentumok, betérés esetén rabbinikus igazolás).

18 évesről 120 évesig szeretettel várok bárkit. Az idősebb korosztályban persze általában már nem hüpés esküvőre vágnak az emberek, de komoly szándékkal szívesen fogadom a jódise hölgyeket és urakat.

Mikor sikeres egy sadchenolás?

Akkor mondanám sikeresnek a sadchenolást, ha megtalálom valakinek a bászertjét, szép házasságok kötődnek, és hosszú boldog élete lesz a pároknak. Ez viszont csak utólag derül ki.

Ugyanakkor én már azt is sikernek érzem, ha egy randi jól sikerül, vagy ha valaki a folyamat során közelebb kerül a zsidósághoz, és fontossá válik számára, hogy zsidó párt találjon. A II. világháború óta nagyon lecsökkent a zsidó lelkek száma, ezért is rendkívül nehéz a feladatom. Külföldről is kerestek már meg, remélem, hogy itthon is sokaknak tudok majd segíteni.

A Talmud szerint az emberek születése előtt 40 nappal eldől, hogy mely lánynak mely fiút rendelte az Ő...való. Én hiszem, hogy talán közel költözteti egymáshoz a lendő párokat, és nekem, mint sadchennek, az a szerepem, hogy összekötő kapocs legyenek a zsidó lelkek találkozásában. Ezt a csodát szolgálni pedig hatalmas micve és megtiszteltetés.

Az érdeklődők miként vehetik fel Önnel a kapcsolatot? Mit üzen a társkereső olvasóinknak?

Az érdeklődők többféleképpen is kapcsolatba léphetnek velem. Van egy honlapom: <https://esty.hu/>. A Facebook oldalamon is elérhető vagyok: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61564726863613>.

Ha valaki szeretne bejelentkezni vagy kérdése van, az estylebovics@gmail.com e-mail címen kereshet meg.

Folytatás a következő oldalon.

DR. ORNA
MONDSCHHEIM

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből Svát hónap 15., a fák ünnepe

Az első fa, amelynek jelentősége van, az a Tudás Fája, amely az Éden kertjében állt. Mai napig sem tudjuk,

milyen fa a Tudás Fája, de sok nemzet mitológiájában az almafa szerepel.

Természetkutatók szerint az alma, amelyről kiderült, hogy közkedvelt gyümölcs, közép-ázsiai származású. Az egykori Selyemút mentén terjedt tovább nyugati és keleti irányba is. Az utazók egyik ponton vettek vagy leszedtek néhány almát, amelyet út közben megettek, a csutkát pedig eldobták – így a háziasított gyümölcs apránként egyre távolabb is fákká cseperedett.

A második fa, amelyet a Beresit könyvében említenek, az az olajfa. Noách a bábából elküldte a galambot, hogy megtudja, van-e már szárazföld. A galamb csőrében olajfaágat hozott vissza. Ez mai napig is jelképezi a Teremtő békekötését az emberrel. Áháron, Mózes testvére, lett megválasztva – ő és leszármazottai, mind kohénok –, hogy botja egyetlen éjszaka alatt rügyet fakasztson, virágba boruljon és mandulát érleljen (Bámidbár könyv 17, 23). A mandulafa mai napig is szimbóluma Tu Bishvát ünnepének, mivel ebben a hónapban virágzik.

A Tehilim 92,13 a jámbort pálmafához hasonlítja: „Az igaz, mint a pálmafa vi-

rus, mint cédrus a Libanonban nagyra nő”. A Tehilim 1,3 pedig így szól: „Olyan lesz, mint vízerék mellé ültetett fa, mely gyümölcsöt megadja a maga idejében, és levele nem hervad el; és mindenben, amit tesz, szerencsés lesz”.

A gránátalma is ismert volt bibliai időkben, és gyümölcsét a 613 mitzvára hasonlították, amelyeket a zsidó vallásúaknak be kell tartaniuk. A Sir Hasirim könyvében (4,3) a szerelmes udvarló a szeretett lányt a gránátalmához hasonlítja, mondván, hogy Sulamit fátyollal borított halántéka „gránátalmagerezdhez” hasonló, bőre pedig a „gránátalmák paradicsomához”.

Mózes, amikor Izrael népe fellázadt és vissza akart térni Egyiptomba, ígérte, hogy az ország, ahová ő vezeti őket, búza, árpa, szőlő, füge, gránátalma, olíva és méz földje lesz (Dvárim 8,7). Amikor kémeket küldtek a sivatagból Kánaánba, szőlővel, fügével és gránátalmával tértek vissza (Bámidbár 13, 23).

A görög mitológia szerint Apollónak köszönhetjük a babérlevelet. A szépséges nimfa, Daphné az istenség eltántoríthatatlan szerelme elől szeretett volna elmenekülni, ezért könyörgésére az istenek babérfává változtatták. A reménytelen szerelmes a fát szentként tisztelte, és babérágakból font koszorút ajándékozott a kitűnő költőknek és katonáknak. A római császárok fejét is babérkoszorúval övezték.

A mai világban fontos a fákra vigyázni, mert tudjuk, hogy a fáknak jelentős ökológiai szerepe van. Mindannyian ismerjük azt a jó érzést, amikor kánikulában a forró napról a hűsítő árnyékba húzódunk. A városoknak szükségük van a fákra, de nem csak a városoknak, hanem minden olyan helynek, ahol emberek élnek. Földünk minden kontinensen megtalálható a fák. Lombkoronájuk sok állatnak nyújt táplálékot és lakóhelyet, törzsük és gyökérük szintén. A Föld légkörének oxigéntartalmát nagyrészt a fáknak köszönhetjük, így azok az élőlények is nagyban kötődnek a fákhhoz, amelyek nem eszik, vagy nem laknak a fa lombjában.

Tu Bishvát ünnepére készítsünk cukrozott narancshéjat, amelyet később süteményekben is felhasználhatunk.

Hozzávalók: 4-5 vastag narancshéj szeletekre vágva és 1 éjszakán át hideg vízben áztatva, kristálycukor

Elkészítés: Másnap friss vízben forraljuk fel a narancshéjakat. Öntsük le róla a vizet és mérjük le a súlyát. A súly háromnegyed részének megfelelő kristálycukrot adunk hozzá, és friss vízben kb. 40 percig főzzük, amíg a cukros lé sűrű lesz. Óvatosan kivesszük a héjakat és cukorba forgatjuk. Lehet egy részét csokoládékrémrel bevonni. Miután kihűlt, zárt üvegen tároljuk.

Jó étvágyat!

Folytatás az előző oldalról.

Azsidó társkeresőszámára üzenem, hogy ne adják fel a reményt, hogy zsidó párt találjanak! Mindenkinek javaslom, hogy jelentkezem be hozzám, mert sose lehet tudni... Jobb egy rossz randevú, mint az igazi elszálasztása. Felvidéki érdeklődőknek is szívesen segítek, amennyiben rendelkeznek a megfelelő dokumentumokkal. Tudom, hogy ez sokszor nehézkes, de kérem, senki ne vegye rossz néven, ha ezt kérem.

A párkeresés néha hosszú és kihívásokkal teli út, de hiszem, hogy mindenkinek van egy bäsertje, akit az Ő...való rendelt neki. Ne adják fel a reményt, mert a türelem és a hagyományok tisztelete erős alapot adhat egy szép jövőhöz. A sadchen nemcsak a párkeresésben segít, hanem közösséget is épít, és támogat abban, hogy a jidise fiúk, lányok megtalálják azt a különleges valakit, akivel közösen építhetnek egy boldog életet.

PT-PA

Folytatás a 2. oldalról.

A hitközség virtuális és valós találkozási mindig tele vannak inspiráló beszélgetésekkel, baráti pillanatokkal és a közös ünneplés örömeivel. Ezek vezetnek minket a fények útjain, ahogyan József is tette a saját népével.

Ahogy a hanuka fénye ünnepli a múltat, úgy a történelem is legyen a mi jövőnk üzenete. Emlékezzünk arra, hogy minden nehézség, minden kihívás erősebbé tesz minket, és lehetőséget ad arra, hogy fényünk ragyogjon a világban. Kívánom, hogy ez a varázslatos időszak békét, boldogságot és megnyugvást hozzon minden Olvasónak, valamint minden zsidó számára a nagyvilágban.

Kívánom, hogy a hanuka fénye világítson utunkon, és hogy a remény és az öröm soha ne hagyjon el bennünket!

Goldstein Sanyi, AI

Diana ATZMON WEINBERG

Telavivian From Bratislava

Som vyštudovaná inžinierka priestorového plánovania, ktorá sa odsťahovala pred 13 rokmi do Izraela. Okrem mamičkovania pracujem z domu pre kanceláriu, ktorá pomáha potomkom preživších holokaust z Československa s administratívou ohľadne českého a slovenského občianstva. Úzko spolupracujem s konzulárnymi oddeleniami Českej a Slovenskej republiky po celom svete. Vďaka svojej práci žijem niekde medzi Izraelom, Českom a Slovenskom. V posledných rokoch však prinášam správy z Izraela prostredníctvom známych slovenských a českých médií, no obsah o Izraeli vytváram aj pre Instagram, Facebook, či svoju webovú stránku.

Ako vznikla stránka Telavivian From Bratislava na Facebooku?

Stránka na TelAvivian from Bratislava na Facebook vznikla niekoľko rokov po vzniku stránky na Instagrame a Youtube. Na Instagrame som pred vojnou tvorila obsah o zaujímavých miestach v Izraeli, na ktoré bežný turista nemá čas. Postupne

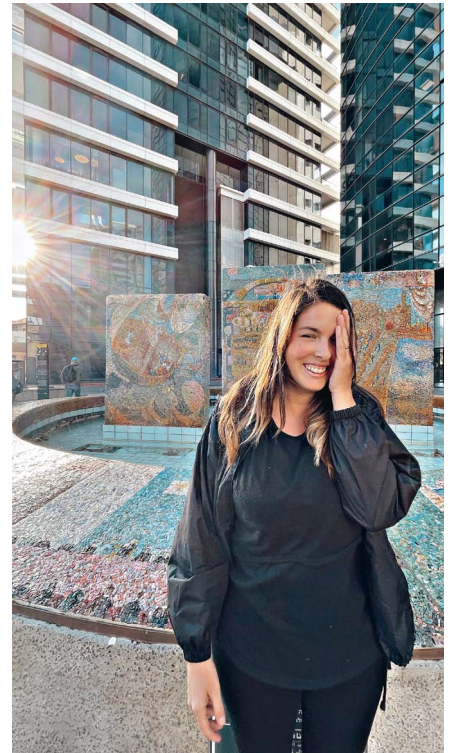
som spracovávala aj témy o menšinách žijúcich v Izraeli a taktiež zaujímavosti zo židovského života.

Komu je určená táto komunitná platforma, kto sleduje vaše príspevky?

Platforma je určená každému, kto sa chce niekedy sarkastickou formou dozvedieť niečo o dianí v Izraeli. Pridávam rôzne zaujímavosti, podcasty, blogy, či krátke videá. Moja tvorba je založená výhradne na mojej láske k Izraelu a k Slovensku. Spájať tieto dva svety mi vždy robilo obrovskú radosť. Aj keď je to časovo veľmi náročné mojou odmenou je predovšetkým dobrý pocit z mojej činnosti. Samozrejme ak niekto chce, vie ma podporiť virtuálnou kávou. Veľmi si však vážim aj lajky, komentáre, či zdieľanie.

Izrael je už viac ako rok vo vojne s viacerými susedmi, aké je to byť teraz Telavivčanom?

Telavivčanom v Izraeli je o čosi príjemnejšie ako byť Telavivčanom kdekoľvek na svete. Stúpajúci antisemitizmus vo svete čím prostredníctvom sociálnych sietí veľmi silno. Antisemitizmus je zákernejší v tom, že sa obliekol a zaobalil do tzv. antisionizmu. Ľudia ostro-kritizujúci Izrael zmazávajú často hranicu medzi týmito pojmami a za pokrývkou antisionizmu šíria nenávisť k židom. A aby toho nebolo málo, títo čerstvo vyrašení aktivisti sú presvedčení o tom, že zachraňujú palestinských arabov v Gaze. Čo sa týka bývania v Tel Avive, vzhľadom na silnú a úspešne napredujúcu armádu sa človek cíti paradoxne bezpečnejšie v Izraeli. Som totiž úplne presvedčená o tom, že žiadna európska krajina nie je pripravená na väčšie teroristické útoky, či nedajbože vojnu, ktorá nie je tak ďaleko od našich hra-

níc. Izraelčania sú jedny z najšťastnejších ľudí na svete a byť medzi šťastnými a pozitívnymi ľuďmi je vždy fajn.

Ako vnímate slovenskú komunitu v Izraeli?

Slovenská komunita v Izraeli nie je veľmi aktívna. Som v kontakte s viacerými Slovákmi aj Čechmi. Česi majú veľmi aktívne české centrum, čiže majú podujatia aj počas vojny. Zo slovenskej strany som doposiaľ nezaznamenala aktivitu smerom ku krajanom, ktorá by nejako upevňovala vzťahy s domovinou.

Kde, na akej webovej adrese alebo platformách môžu záujemcovia nájsť vašu stránku?

Na Facebooku, Instagrame, Youtube a Podcaste ma môžu ľudia nájsť ako TelAvivian From Bratislava. Moja webová stránka je www.telavivianfrombratislava.com.

PT-PA

Pokračovanie zo strany 3.

Aké aktivity a podujatia boli organizované v roku 2024 v rámci projektu?

Vo viacerých slovenských mestách bolo podujatie spojené s ďalším programom kultúrneho alebo vzdelávacieho charakteru. Na niektorých miestach organizátori uskutočnili stretnutia s pamätníkmi – preživšími alebo záchrancami, zorganizovali koncerty, čítania, výstavy.

Vo Zvolene sa po pietnej časti konala prednáška s historičkou Michalou Jandák Lónčíkovou, po ktorej boli premietané 2 krátke filmy s pamätníkmi z produkcie Edah.

V podvečerných hodinách sme vernisážou v Galérii na Tehelnej otvorili výstavu diel izraelskej umelkyne Ester Shilo. Autorka tvorí obrazy ojedinelou, tradičnou židovskou technikou vystrihovania z papiera.

Večer sme zakončili na zvolenskom zámku koncertom umeleckého dua Karin Sarkisjan a Ľubo Šamo a ich autorskými aranžmánmi „židovských piesní inak“.

Aké sú Vaše plány do budúcnosti pre Nezaobudnutých susedov?

Naším cieľom je pokračovať v organizácii podujatia aj po ďalšie roky rozširovaním okruhu lokálnych spoluorganizátorov.

Obzvlášť nám záleží na tom, aby sa medzi nich radil stále väčší počet základných a stredných škôl. Budeme sa snažiť ich osloviť a poskytovať im podporu pri organizovaní podujatia. Výhľadovo by sme tiež radi hľadali spôsob, ako tému ochrany práv menších, hodnoty kultúrnej a etnickej rozmanitosti a spolunažívania priniesť v rôznych aktivitách aj v priebehu roka. Naším zámerom je tieto témy prinášať okrem historickej roviny aj v aktuálnych podobách a výzvach, ktoré nám prinášajú časy, ktoré žijeme dnes.

PT-PA

Medzinárodná súťaž v prednese poézie a prózy Dr. Alberta Kardosa oslavovala štvrtstoročné jubileum

V dňoch 17. - 18. novembra 2024 Nadácia pre židovský kostol a cintorín v Debrecíne, Židovská náboženská obec v Debrecíne, mesto Debrecín a Zväz židovských náboženských obcí v Maďarsku zorganizovali už 25. ročník Medzinárodnej súťaže v prednese poézie a prózy Dr. Alberta Kardosa.

Študenti z Gymnázia Jánosa Selyeho v rámci tejto súťaže jubilovali tiež, pretože vynikajúci recitátori našej školy súťažili v tomto roku v Debrecíne už po desiaty raz.

Ako pedagogička som sa po prvýkrát na tejto medzinárodnej recitačnej súťaži, na ktorú ma upozornil môj bývalý študent Tamás Paszternák, zúčastnila v roku 2002. Podujatie ma už od prvej chvíle zaujalo a vďaka zážitkom i dojmom, ktoré sme tam získali, sa do Debrecína pravidelne vraciame nielen v roli súťažiacich, ale aj ako priatelia.

Stretnutie s Magdou Szabóovou, bývalou generálnou kurátorkou Reformovaného cirkevného obvodu Tiszántúl, čestnou doktorkou Debrecínskej reformovanej teologickej akadémie, dvojnásobnou laureátkou Kossuthovej ceny, laureátkou Korvínovej reťaze, čestnou občiankou mesta Debrecín, ktorá túto recitačnú súťaž iniciovala a až do svojej smrti ju považovala za svoju srdcovú záležitosť, bolo pre nás hlbokým zážitkom a zostáva večnou spomienkou. Z pozície predsedníčky poroty poskytla mladým i starším recitátorom mnoho užitočných rád a dobromyselnej kritiky. Vďaka nej som spoznala osobnosť a dielo Dr. Alberta Kardosa, ktorého meno táto súťaž nesie. Vo veľkej sále tamojšej farnosti mi v roku 2002 Magda Szabóová rozprávala o Dr. Albertovi Kardosovi, ktorého osobne poznala a ktorého osud sa jej, vtedy ešte mladému dievčaťu, vryl hlboko do pamäti. Pred poslucháčmi ožili ulice Debrecína v štyridsiatych rokoch minulého storočia, pochod Židov hnaných do geta a zhrozenie obyvateľov mesta... V tom čase 85-ročná spisovateľka spomínala na Dr. Alberta Kardosa týmito slovami:

„...Viackrát som pobudla medzi nevinnými, schúlenými v tieni smrti, počula som buchot kladív, ktorými zatĺkali okná do okolitých ulíc a pribíjali dosky dreveného plota okolo geta. Tam som naposledy videla Alberta Kardosa – ktovie kolkí z dnešných Debrecínčanov ešte vedia, kto to bol – so žltou hviezdou nad jeho úprimným srdcom.

Jeho biela a jemná tvár, ktorá pripomínala Aranyove, klobúkom a palicou ovenčené črty, bola zmätená, keď ma spoznal, zháčil sa a odstúpil bokom, dávajúc mi tak čas na rozmyslenie, či ho chcem poznať, alebo nie. Keď som k nemu podišla, zastala pred ním a len bez slov som sa rozplakala, namiesto odpovede len nemo pokrútil hlavou. Mal osemdesiatštyri rokov, myslou a telom bol sviežejší ako ktorýkoľvek mladý človek...“ (Celý článok o Dr. Albertovi Kardosovi vyšiel v novinách Est/Večer v roku 1948.)

Až do svojej smrti považovala za svoju srdcovú záležitosť, aby história židovskej komunity v Debrecíne a ľudské utrpenie nezapadli prachom zabudnutia; recitačná súťaž je dodnes účinným prostriedkom šírenia židovskej kultúry a myšlienky náboženského zmierenia. Do tohtoročnej súťaže sa prihlásil rekordný počet recitátorov. V semifinále kole predstúpilo pred porotu takmer 70 súťažiacich, najlepší z nich postúpili do finále, ktoré sa konalo na druhý deň.

Z hľadiska veku i výberu témy bola paleta súťažiacich veľmi rôznorodá: po kategórii najmenších detí nasledovala mládež, dospeli a napokon seniori. Počuli sme prózu, lyriku, balady, humorné poviedky, otriasajúce básne o holokauste i večnú klasiku.

V roku 2024 nejubilovala len súťaž v prednese nesúca meno Dr. Alberta Kardosa. Pred 80 rokmi za neludských okolností zomrel Miklós Radnóti, jeden z najvýznamnejších básnikov maďarskej lyriky 20. storočia. Výročie jeho smrti sme si pripomenuli v podvečer prvého súťažného dňa v nádherne zrekonštruovanej ortodoxnej synagóge v ulici Pásti. Pod názvom „...zdochni, zdochni, tak teda zdochni svet,“ sme si pozreli predstavenie Divadla Györgya Haraga zo Satu Mare v podaní Évy Kovács, Gergő Frumena a Jánosa Szilárda Szabóa.

Gymnázium Jánosa Selyeho reprezentovali dve recitátorky z I.B triedy, o ktorých môžem s hrdosťou povedať, že prekonal všetky očakávania: 1. miesto v kategórii mládeže získala Lili Fónad a 2. miesto obsadila Jázmin Majer. V súvislosti s okrúhlym výročím – 10 rokov – o ktorom som písala na začiatku článku, si pripomeňme mená recitátorov našej školy, ktorí svojimi vynikajúcimi výkonmi na Medzinárodnej súťaži v prednese poézie a prózy Dr. Alberta Kardosa šírili dobré meno našej školy:

2002

Nóra Czuczor 1. m., kategória mládeže

2009

Donáta Szabó 1. m., kategória mládeže

Ágnes Jókai 1. m., kategória dospelých

2010

András Ölvecký 1. m., kategória dosp.

2011

Ádám Szurcsík 1. m., kategória mládeže

2012

Vivien Hernandez F. 1. m., kategória ml.

Ádám Szurcsík 2. m., kategória dosp.

2014

Zsófia Kálosi 1. m., kategória mládeže

Lili Lakatos 2. m., kategória mládeže

2015

Lilla Bagócsi 2. m., kategória mládeže

Zsófia Kálosi 3. m., kategória dospelých

2016

Tímea Fiala 2. m., kategória detí

2017

Tamás Jankulár 1. m., kategória mládeže

Lujza Fekete 2. m., kategória detí

2024

Lili Fónad 1. m., kategória mládeže

Jázmin Majer 2. m., kategória mládeže

Z Debrecína sme odchádzali šťastné, ale zo vzrušenia trochu unavené; po niekoľkých kilometroch cesty domov sme však už plánovali budúročnú súťaž: o rok sa vrátíme!

„Súťaž v Debrecíne bola pre nás obe novým zážitkom a skúsenosťou. Zažili sme úplne nové podnety. Spoznali sme veľa nových, priateľských a milých ľudí. Tieto dva dni sa niesli v znamení literatúry a poézie, vypočuli sme si dramatické texty, ale našli sa aj také, ktoré nás rozosmiali. Hlavnou témou súťaže bol holokaust a židovská literatúra, mali sme teda možnosť nahliadnuť hlbšie aj do tejto oblasti. Odchádzali sme veľmi spokojné a vieme, že sa sem vrátíme aj v nasledujúcich rokoch,“ povedali Lili a Jázmin.

Neočarilo nás nielen vydarené účinkovanie a atmosféra samotného mesta, ale aj pohodlie a vynikajúci priebeh podujatia, za čo patrí veľké poďakovanie organizátorom súťaže a vedúcej kancelárie Edite Zámboriovej, ktorá urobila všetko pre to, aby sme netrpeli žiadnym nedostatkom.

A na záver ešte pár slov o pocite či myšlienke, ktorá sa v nás zrodila: láska a otvorenosť debrecínskej náboženskej obce je v našej rozpoltenej spoločnosti príkladnou a nasledovaniahodnou ľudskou hodnotou.

Adriana Spátay

Chanuka v Komárne

V Židovskej náboženskej obci v Komárne sme sviatok svetiel spoločne oslávili 29. decembra, v nedeľu popoludní o pol tretej v Menháze. Návštevníci prichádzajúci z mesta, z regiónu i z ďalekého sveta sa zúčastnili skutočne mimoriadneho podujatia, súčasťou ktorého bolo zapálenie sviec, sviatočné učenie a netradičný koncert.

Atrakciou slávnosti bolo predstavenie „Majme sa navzájom radi, deti!“, prezentujúce život a dielo Rezsőho Seressa. Prehľad hudobnej histórie Ádáma Bószeho spestrili a robili nezabudnuteľnými piesne v podaní Csilly Radnay za sprievodu harmonikára Ádáma Mósera. Učenie rabína dr.

Ákosa Kurucz a zapálenie sviec vyvolalo v obnovej, a vďaka rekonštrukcii i vykurovanej synagóge dojmavú atmosféru. V sále Zoltána Wallensteina si návštevníci pochutnali na vynikajúcich sviatočných jedlách a mnohí sa mohli tešiť aj z výhier z tomboly.

Komárňanská slávnosť bola otvorená pre všetkých záujemcov, radi sme na jej okrem členov našej obce privítali aj návštevníkov iných vierovyznaní – jej poslaním bolo posilniť súdržnosť komunity a pestovanie našich tradícií.

Touto cestou ďakujeme každému, kto pomohol pri príprave a realizácii podujatia!

AI-PA

Foto: Zoltán Kollár

Nezabudnutí susedia Rozhovor s Elou Klementovou

Som Ela Klementová, dcéra Jozefa a Evy Klementovcov, ktorí pred štyrmi rokmi založili celoslovenské podujatie Nezabudnutí susedia. V minulosti som otcovi pomáhala toto podujatie pripravovať a organizovať. Tento rok, po jeho úmrtí, pokračujem v založenej tradícii a rada by som ju ďalej rozvíjala a zveľaďovala.

Ktoré sú hlavné ciele projektu „Nezabudnutí susedia“?

Podujatie Nezabudnutí susedia nesie dvojité poslanstvo – spomienky a úcty obetiam holokaustu a tiež záchrancom ľudských životov. Záchrancovia v období fašistického Slovenského štátu prejavili ľudskosť za cenu obrovských rizík alebo tiež obetí. Nezabudnutí susedia nadväzujú na viac ako tridsaťročnú organizáciu spomienkových tryzií na židovskom cintoríne vo Zvolene – a rozširujú ju na územie celého Slovenska.

Nazdávame sa, že sila spomienky a odmietnutia zla viac vynikne, keď si tieto udalosti pripomenieme na celom Slovensku spoločne, v jeden deň a v rovnakú hodinu. Preto sme prišli s návrhom spoločného podujatia pod názvom Nezabudnutí susedia – spomienky na všetky obete holokaustu na Slovensku a južných územiach dňa deviateho septembra o desiatej hodine. (Deviaty september bol Slovenskou republikou vyhlásený ako „pamätný deň obetí holokaustu a rasového násillia.“)

Cieľom je pripraviť spomienkovú tryznu súbežne v čo najväčšom počte slovenských miest a obcí. Na naše potešenie sa na Slo-

vensku našlo mnoho dobrovoľníkov, miestnych spoluorganizátorov, ktorí na našu výzvu reagovali pozitívne a zastrešujú toto podujatie v ich meste alebo obci. Sú nimi predstavitelia miest a obcí, kultúrnych, záujmových organizácií a spolkov, učitelia základných a stredných škôl, aktívni občania, zástupcovia cirkví alebo náboženských spolkov. Práve spoluprácu s lokálnymi organizátormi považujeme pre ideu podujatia Nezabudnutí susedov za kľúčovú.

Do všetkých miest, kde sa spomienkové podujatie organizuje, zasielame príhovory (vo video a audio forme), ktoré pre tento účel narozprávali osobnosti spoločenského a náboženského života a ďalšie podporné materiály.

Podujatia sa v jednotlivých mestách konajú na rôznych miestach – pred budovami synagóg, resp. na miestach, kde kedysi stáli, pred pamätnými tabuľami, na mieste organizácie transportov, na židovských cintorínoch, v školských triedach.

Vo Zvolene sa podujatie tradične koná na židovskom cintoríne a v priľahlom Parku ušľachtilých duší. Vyjadrenie vďaky a úcty záchrancom je na tomto mieste zhmotnené do podoby pamätníka – obelisku ľudskosti a „múru cti“, na ktorom je zaznamenaných doteraz 733 mien Slovákov, ktorí zachránili židovské životy. Ide o jedinečný pamätník v Európe, ktorý myšlienkou nadväzuje na pamätník Yad Vashem v Jeruzaleme.

Ako je pamiatka Jozefa Klementa zachovaná v rámci projektu?

Víziu Nezabudnutí susedov roky priňášal Jozef Klement, môj otec. Dnes je tu neodmysliteľne s nami, v našich myšlienkach a srdciach. Pred viac ako 26. rokmi začal, spolu s Alice Gingold, rekonštrukciou židovského cintorína a prinavrátením piety masovému hrobu v ňom – a pokračoval organizovaním spomienkových podujatí na obete holokaustu. Robil to neúnavne – každý rok. Posledné štyri roky sa mu podarilo cez miestnych organizátorov rozšíriť myšlienku Nezabudnutí susedov do ďalších miest a obcí z celého Slovenska. Dnes je ich viac ako sedemdesiat – a pripájajú sa ďalší.

Môj otec s vytrvalosťou prepájal a spájali ľudí. S mimoriadnou láskavosťou – nenápadnou a účinnou aj Nezabudnutí susedia vo Zvolene a v množstve slovenských miest sú toho výsledkom. A v tomto spájaní chceme v našich aktivitách pokračovať.

Pokračovanie na strane 5.

Opäť zostalo prázdne jedno miesto...

So smútkom sme prijali správu o úmrtí aktívnej členky našej komunity, pani **Erzsébet Rigó**. Nebolo podujatia či výletu, na ktorom by sa nebola zúčastnila. Robila tak v spoločnosti svojej sestry Magdy Fekete, ktorá nás opustila nedávno. Eržika bola jednou z posledných súvercov, ktorí žijú na vidieku a svedomite opatrovala pamiatku okolitých náboženských obcí. Jej náhla smrť mi pripomína časy, keď sme spolu s bratom víтали účastníkov nedeľných klubov Shalom vo dverách Menházu. Eržika prichádzala vždy včas, prispôbovala sa cestovnému poriadku vidieckeho autobusu. Neskôr sme si mohli byť istí, že pred Menházom zastane auto jej manžela a stávalo sa, že prichádzala v sprievode svojho syna a vnuka. Jej tiché slová a milá prítomnosť nám bude všetkým chýbať. Rodine vyjadrujeme sústrasť, jej pamiatku zachováme!

András Paszternák,
v mene redaktorov Spravodajcu

Mazel tov!

V Izraeli sa narodili vnúčence Magdy a Jánosa Saláthovcov! Rodičom, prarodičom a príbuzným žijúcim v našom meste srdečne blahoželáme!

Možnosť objednania macesov, macesovej múky a vína

Objednávky macesov, macesovej múky, čokoládových macesov, vína a hroznovej šťavy na sviatok Pesach očakávame do 31. januára na sekretariáte ŽNO v Komárne a na adrese kile@menhaz.sk. V roku 2025 začína sviatok v sobotu, 12. apríla večer (prvým séderovým večerom). Séder v našej komunite plánujeme na nedeľu 13. apríla. O podrobnostiach sa dočítate v nasledujúcom čísle našich novín.

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodajca, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

Nástenka krátke správy

Činnosť ŽNO v Komárne, Klub Šalom a vydávanie Spravodajcu podporil Zoltán Izsák (Tatabánya) a anonymní darcovia. Ďakujeme!

Dňa 13. decembra 2024 sa uskutočnila medzinárodná konferencia venovaná využitiu komárňanských pevností po 2. svetovej vojne. Medzi prednášajúcimi bol predseda Kruhu priateľov Podunajského múzea dr. Tomáš Novák, člen vedenia Židovskej náboženskej obce v Komárne. Na odbornom pléne odznelo viac prezentácií spojených so židovstvom.

Sústavne pracujeme na vyúčtovaní dotácií za rok 2024 a podávaní žiadostí na poskytnutie finančných príspevkov.

Do našej knižnice sme získali po 3 exemplároch z dvoch nových publikácií vydaných Nadáciou T12 Tanház.

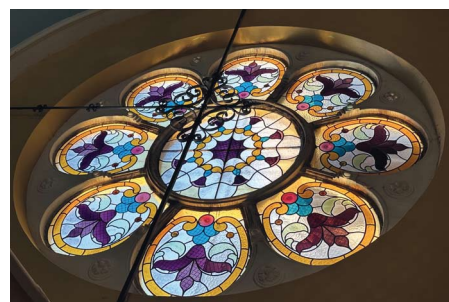
Touto cestou ďakujeme pánovi Lászlóovi Stubendekovi, ktorá nám na chanukovú slávnosť požičal svoj klavír.

Koncom decembra sme na Ústredný zväz židovských náboženských obcí v Slovenskej republike podali plán našich investícií v rámci programu Moreshet na tento rok. Pred podaním dokumentu vedenie našej obce rokovalo o potrebných investíciách. Rozhodnutie možno očakávať v prvom štvrťroku.

Vaše nápady na programy naďalej očakávame na adrese kile@menhaz.sk.

Spravodajca – mesačník ŽNO v Komárne, založené v roku 5756. (1996), **šéfredaktor:** Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci:** Magda Saláth, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava:** Richard Saláth, **jazyková korektúra:** Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), **tlač:** Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, **e-mail:** kile@menhaz.sk, **tel./fax:** 00421/35/7725-355. **Registračné číslo:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. **Periodikum je nepredajné.**

SPRAVODAJKA

JANUÁR 2025 – KISLEV – TEVET 5785.

MESAČNÍK ŽNO V KOMÁRNE

XXIII. REG. ROČNÍK. 1. ČÍSLO, 344. ČÍSLO

CHANUKA V KOMÁRNE S PIESŇAMI PRÍBEHMI, ŠIŠKAMI A TOMBOLOU

Foto: Zoltán Kollár

CHANUKA 5785

„Komárňanská slávnosť bola otvorená pre všetkých záujemcov, radi sme na nej okrem členov našej obce privítali aj návštevníkov...“

3

NEZABUDNUTÍ SUSEDIA

„Podujatie Nezabudnutí susedia nesie dvojité poslanstvo – spomienky a úcty obetiam holokaustu a tiež záchranom ľudských životov...“

3

TELAVIVIAN

„Telavivčanom v Izraeli je o čosi príjemnejšie ako byť Telavivčanom kdekoľvek na svete. Stúpajúci antisemitizmus vo svete cítim...“

5

Pozvánka

Škola židovských štúdií v Menháze

Židovská náboženská obec v Komárne touto cestou pozýva každého záujemcu v piatok **31. januára 2025 o 16:00 hod.** na prezentáciu knihy Jánosa Pelleho s názvom „Židovská otázka“ a maďarská spoločnosť v rokoch 1938–1956. Podujatie sa uskutoční pri príležitosti Pamätného dňa obetí holokaustu v sále Zoltána Wallensteina v Menháze (Eötvösova ulica 15).

V novom roku spúšťame novú sériu podujatí: v našej obnovennej synagóge budeme v pravidelných intervaloch prijímať sobotu spoločne. Pri každej príležitosti začneme krátkym vzdelávaním, naučíme sa modlitby a melódie piatkového večera. Po prijatí soboty bude nasledovať spoločný kидуš. Prijatie soboty bude viesť Mihály Riszovannij. Prijmeme sobotu spoločne **31. januára 2025 o 17:30 hod.!**

Žiadame vás, aby ste svoju účasť oznámili do 27. januára na adrese kile@menhaz.sk.

Členský poplatok

Touto cestou žiadame členov našej náboženskej obce, aby členské príspevky na rok 2025 láskavo uhradili bankovým prevodom, poštovou poukážkou alebo osobne na sekretariáte. Výška členského sa nemení. Radi prijímame aj Vaše dary!

Poplatok za správu cintorína

Žiadame príbuzných zosnulých, ktorí sú pochovaní na komárňanskom židovskom cintoríne, aby poplatky za starostlivosť o hroby uhradili podľa možností ešte pred začatím jarných prác. Poplatky sa nezmenili: 10 EUR/hrob, v prípade dvojitéh hrobov: 17 EUR/hrob.

Návšteva kanonika

Dňa 5. decembra navštívil Menház kanonik **Róbert Kiss** v sprievode laického zástupcu katolíckej cirkvi **László Stubendeka**. Hostia, ktorých privítali členovia vedenia obce **Zoltán Kollár**, **Tomáš Novák** a **Anton Pasternák**, si pozreli zrekonštruovanú synagógu a potom s hosťmi besedovali o živote a činnosti obce. Na podujatí sa zúčastnila aj **Zuzana Kertész Pasternáková**. Počas príjemného rozhovoru načrtli aj možnosti spolupráce medzi oboma cirkvami.